

Szerkesztőiroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felölős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 290. szám.

Kedd, december 19.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távlati jelentésel. —

Döntés előtt.

Az oláh sereg pusztulása.

Békehangok az olasz kamarában. — Az olaszok új offenzívánktól félnek.
Az oláh sereg üldözése. — A helyzet a nyugati fronton nem változott.
A képviselőház ülése.

Békehangok az olasz kama-
rában. — Az olaszok offe-
nzívánktól félnek.

Budapest, dec. 19. Lugánóból
sürgönyzik:

Az olasz kamara tegnapi ülésén
Turati képviselő kijelentette, hogy az
entente nem számíthat arra, hogy az
idő kedvezni fog számára. Az ezután
elérhető haszon semmi esetre sem volna
olyan, hogy megérné az érte hozandó
sok áldozatot. **Az a kormány, amely most
visszautasítaná a béketárgyalást, árulója
volna országának.**

Raimondo képviselő beszéde so-
rán főlemlitette, hogy hírek érkeztek
arról, hogy **a magyarok és osztrákok új
offenzívát készítenek elő Délitől ellen
és nagy seregeket koncentrálnak a front
mögött. Kérde a hadminisztert fel van-
nak-e készülve erre?**

A hadügyminiszter közbe szól: —
Igen.

Alessio képviselő beszédében
szintén az ellenség offenzív készülődései
fölötti aggodalmát fejezte ki.

Az oláh sereg üldözése.

Budapest, dec. 19. A Corriere
della Serának jelentik Párisból:

Az oláhországi román sereg száz
kilométeres frontra összezsúfolva, **na-
gyon válságos helyzetben van.** A sereg
még nem érkezett el a Szereth-frontra,
ahol majd talán összeszedheti magát.
Bár az ellenség nyomása állandóan ve-
szedelmes, **a helyzet egyenesen kétségbe-
ejtő lenne, ha az ellenségnek sikerülne
áttörni a moldvai frontot. Az oroszok
már átvették a főparancsnokságot a ro-
mán seregek fölött.**

Budapest, dec. 19. Párisból sür-
gönyzik:

A Le Journal jelenti, hogy a román
sereg balszárnya a Calmatuiul-folyónál
van, hatvan kilométernyire a Szereth-
folyótól. Kérdés, hogy hamarabb tud-
nak-e oda elérni, mint Falkenhayn, aki
szintén a Szerethez igyekszik, amelytől
ő is hatvan kilométerre van. Ha a ro-
mánok érkeznek hamarabb oda, meg-
menekültek, ellenkező esetben a német
balszárny kissé jobbfelé fordulva elvág-
hatja a román visszavonulás útját.

Budapest, dec. 19. Berlinből sür-
gönyzik:

Az állandó esőzés és feneketlen
sár ellenére is **gyorsan folyik keleti Oláh-
országban az ellenség üldözése. A román
hadsereg romjait szakadatlanul kergetik
csapataink,** alig nyolcvan kilométeres
fronton egy négyszögben, amelyet kele-
ten a dunamenti mocsarak, nyugaton a
Kárpátok hegyfala, északon pedig a Sze-
reth-folyó határol.

Ezen a sik területen, amelyen a
Buzeu-folyó keresztül folyik, alig lehet
hatásos ellentállást kifejteni és különben
is az üldözők már széles arcvonalon át-
lépték a folyót. Egyetlen nagyobb város
ezen a vidéken, amely még a románok
kezén van, Rimnicul Sarat. Braila, Ga-
lac és Focsani földrajzi és stratégiai te-
kintetben a Szereth vonalhoz tartoznak.

Dobrudzsában a bolgárok a **Baba-
dagtól délre eső területig kergették az
oroszokat.**

A szövetséges hadseregek arcvonala
nagy mértékben megrövidült, nem ke-
vesebb mint kilencszáz kilométerrel.

Nyugaton a helyzet nem változott.

Budapest, dec. 19. Berlinből
sürgönyzik:

A nyugati harctéren a helyi jelen-
tőségű harcokat nem számítva, a hely-
zet változatlan.

A franciák előrenyomulása Verdun-
nél nem egyéb politikai demonstrációnál,
amelynek az egész helyzetre semmiféle
befolyása sem lehet.

Az 1916-os mérleget csekély jelen-
tőségű helyi sikerek nem javítják meg
az ellenség számára. Hónapokig tartó
véres harcok és legsúlyosabb francia és
angol áldozatok után Franciaországban
és Belgiumban, egész jelentéktelen vál-
tozásokat nem számítva, ugyanolyan az
arcvonalunk, mint tavaly, 1915. év de-
cemberében volt.

Az angol muníciónagygyárak.

Budapest, dec. 19. Londonból sür-
gönyzik:

Az angol muníciónagygyárak miniszter
jelentése szerint, ismét hetvenhárom gyárat helyez-
tek a kormány ellenőrzése alá. A muníciónagygyárak
ellenőrzése alatt levő összes
gyárak száma most 4585-re emelkedett.

A képviselőház ülése.

— Vita a nádorhelyettesről. —

Budapest, dec. 19. A képviselőház
Szász Károly alelnök elnöklésével tar-
tott mai ülésén a nádorhelyettes **személye**
körül folyt tovább a vita.

Elsőnek ma Kállay Ubul szóla
föl, aki ellenzi Tisza István gróf minisz-
terelnök jelöltségét a nádorhelyettesi mál-
tóságra.

Batthyány Tivadar gróf ismét
József főherceg személyét keveri a vitába
s érzékeny históriákkal akar hatni. Azt
mondja, hogy választókerületének sok pol-
gára van, aki József főherceg alatt szol-
gál. Tudja, hogy a magyar nép, amely a
fronton teljesít szolgálatot, József főher-
ceget akarja nádorhelyettesnek és nem
Tiszát. A magyar honvéd József főherce-
get császári és királyi fenséges atyjának
nevezi. Így ő is ellenzi Tisza nádorhelyet-
teségét.

Utána Némethy Károly munka-
párti képviselő beszél Tisza jelöltsége
mellett.

Az ülés folyik.

Egy kis számolás.

— december 19.

Számolni ma mindenkinek kell, aki a mai nehéz viszonyok között boldogulni akar. Az élet oly küzdelmes ma, hogy aki nem vesz fáradságot ahhoz, hogy számoljon, összeadjon és kivonjon, az bizony deficitel zárja gazdaságát és a végén tönkre megy. Míg a régi világban a „magyar nemes” módjára lehetett hagyni a dolgokat, maguktól menni, lehetett gondtalanul gazdálkodni, értékeket paragon hevertetni, annak latolgatása nélkül, hogy mi hoz többet, lehetett egzisztálni, nagy ur módjára élni, addig a mai világ tülekedő forgatagában, az, aki nem okszerűen gazdálkodik, aki nem számítások alapján intézi dolgait, annak előbb vagy utóbb le kell tünnie az élet küzdőporondjáról.

Ezt az újkorú fejlődés és a gazdasági élet törvényei kérlelhetetlen szigorúsággal igazolják.

Vegyük csak egy-két esetet. Az a tőkepezés, ki tőkájére, mint megélhetési forrásra van utalva, ha oktalan félelemből otthon tartja pénzét, azt a mai nagy drágaság mellett, még ha nagy összegről is van szó, nem hogy csökkenti, hanem teljesen elfogyasztja. De látunk olyat is, aki még legalább annyit meg tesz, hogy takarékbetétbe teszi pénzét. Azonban mit ér ez az eljárás is, amikor alig kap pénzéért 3 vagy 3½%-os kamatot, mely viszonyítva a normális időkhöz, alig felel meg ennek a felének, lévén e pénznek vásárló ereje 100%-al vagy még többel is kevesebb, mint béke idején volt. Tehát azok, kik így gazdálkodnak pénzüikkel, feltétlenül tönkremennek, mert pénzüik kamatoztatása a mai drágaság mellett nem elegendő a fenntartásra, hanem kénytelenek magát a tőkét is megtámadni.

Ehelyett, ha azok, kik így cselekszenek, kezükbe vennék az irónt és számításának, — mint ahogy az új közgazdasági törvények szerint mindenkinek számolnia kell, — hogy a takarékbetét 3½%-ot hoz, míg a hadikölcsön 6 és egynegyed %-nál is többet biztosít, — tehát kétszer annyit, mint a takarékbetét, — akkor nem tennék ki magukat annak a veszedelemnek, hogy pénzüik átlaga is megcsorbul. Nem nagy számolás kell az egész művelethez, csak egy kis kivonás, hogy meglássuk a különbséget a hadikölcsön és a takarékbetét kamatozása között.

Ezt a számolást mindenkinek, még azoknak is, kik kisebb tőkével rendelkeznek, meg kell tennie, ha boldogulni akar, mert ha nem veszi észre, hogy az egyik kétszer akkora jövedelmet hoz, mint a másik, akkor annak egyszer csak azt kell észrevennie, hogy a talaj kiesuszott a lába alól — és tönkrement.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések december hó 18-ikáról.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harc-téri eseményekről:

Hőfer jelentései:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadesportja: A helyzet változatlan.

József főherceg vezérezredes hadsereg-arcvonala: Az Uz-völgyének két oldalán az oroszok heves tüzéségi előkészítés után megtámadták állásainkat, a harcok még nincsenek befejezve.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Az oroszoknak tábori előőrszonalaink ellen Augusztowkánál intézett támadásai eredménytelenek maradtak, épp így eredménytele-

nek maradtak Bolaporsknál új állásaink ellen intézett gyenge ellenséges támadások.

Olasz és délkeleti harctér:

Nincs különös esemény.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Nincs lényeges esemény. A Somme és a Maas területén is csak csekély harci tevékenység folyt.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Lucktól északnyugatra az oroszok megkísérelték, hogy e hónap 16-án tőlük Bolaporsknál elfoglalt állásainkat visszavegyék. Támadásaikat, amelyeket éjjel is megkíséreltek, visszavertük. Épp így megghusultak védőtűzünkben az oroszok előretörései Augusztowkánál Zborowtól délre.

József főherceg vezérezredes arcvonala: A mestekanesi-szakaszon az Aranyos-Besztercétől keletre heves tüzéségi harc folyt. Az Uz-völgyében változó sikerű helyi harcok voltak.

Mackensen vezértábornagy hadesportja: A helyzet nem változott. A Braila irányában visszavonuló ellenséges oszlopokat repülőink megfigyelésünk szerint sikeresen megtámadták.

Macedón arcvonala:

A Cserna-hajlásban élénk tüzelés folyt. — Ludendorff.

— **Katonai kitüntetés.** A király Kastner Rezső alezredesnek az ellenség szemében vitéz és eredményes magatartása elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

Dr. Maties Mihály ezredorvosnak pedig a hadiékítményes Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta a király.

A király megparancsolta, hogy Lózsá (Löwy) Zsigmond népfőlkelő főhadnagynak a legfelső dicséret elismeréséül újlag tudtul adassék, továbbá, hogy Szeley Mihály tart. hadnagynak a legfelső dicséret elismeréséül tudtul adassék.

László Zoltán Andort a 29. gy. ezr. hadapródjelöltjét, László Lajos nagybecskereki postafőnök fiát újabban a német hadiérdem-éremmel tüntették ki.

— **Jankó Ágoston alispán előadása.** A kulturegyesület legközelebbi szabadliceumi előadását, mint már jeleztük, Jankó Ágoston alispán tartja a gyermekekről. Az előadás december hó 25-ikén, hétfőn, karácsony ünnepén d. u. 4 órakor lesz a Kaszinó-társulat dísztermében. Az előadással a megváltó születési napja alkalmából a gyermekvédelem érdekeit kívánják szolgálni s ezért az alispán előadására a kulturegyesület egykoronás belépőjegyeket boesátott ki. A belépőjegyekből befolyó jövedelem felerészben a szegény gyermekek téli konyhája, felerészben az ingyentej javára jut. Belépőjegyek előre válthatók Mangold Lipót könyvkereskedésében.

— **Doktorráavatás.** Gesztessy László, Gesztessy László nyugalmazott gyertyamosi községi jegyző fiát a budapesti egyetemen a napokban az államtudományok tudorává avatták.

— **Blaskovics kanonok jubileuma.** Mint Temesvárról jelentik, Blaskovics Ferenc apátkanonok hétfőn ünnepelte meg pappá szentelésének harmincadik évfordulóját. Ez alkalommal a köztisztelőben álló kanonok délelőtt kilenc órakor a székesegyházban szentmisét mondott, majd a Katolikus Kör helyiségeiben lelkes ovációkban velt része a jubiliánsnak.

— **A cukor- és petroleum árusítása.** A Cukorközpont már megküldte Nagybecskerek város részére a cukrot s így a közönség a kereskedésekben mindenütt kaphat cukrot. A kereskedők a cukorjegy ellenében mindenkinek kötelesek cukrot kiszolgáltatni, különben megbüntetik őket. A rendőrkapitányság egyben figyelmezteti a kereskedőket, hogy sem cukrot sem petroleumot — mely legközelebb szintén nagyobb mennyiségben érkezik Nagybecskerekre — nem szabad vidékre eladni, mert a vidékiekről a főszozagabírok útján történik gon-

doskodás. Aki ez ellen vét, azt a legszigorúbban megbüntetik.

— **Adományok.** Berényi Bódog 100 koronát küldött lapunkhoz, hogy abból 20—20 kor.-át az elesett hősök özvegyei és árvái, a harcoló katonák, a helyben ápolt sebesültek karácsonyfájára, 10—10 koronát pedig a szegény gyermekek karácsonyfájára, a napközi konyhára, ingyentejre és az árvaháznak juttassunk. Az összeget rendeltetési helyükre juttattuk.

Frank Lajosné az ingyentejre és az anya-és csecsemővívő-egyesületnek 10—10 koronát adományozott lapunk útján.

Vági Sándorné 20 koronát adományozott ingyentejre lapunk útján

— **Kérelem.** A nagybecskereki vöröskereszt nyugvóállomásán átvonuló beteg és sebesült katonák karácsonyi ünnepélyéhez felkérem a nagyérdemű közönséget némi cigarettára, szivar, cukorka, sütemény és kalács adakozására. Kérem a nemes adományokat folyó évi december hó 24-én déli 12 óráig hozzám a magyeházára juttatni. Bakalovich Plato, a vöröskereszt nyugvóállomás gondnoka.

— **A zombolyai Vöröskereszt köréből.** A zombolyai Vöröskereszt fiók választmánya a múlt héten Baar Józsefné és Babics József udvari tanácsos elnöklésével ülést tartott, amely alkalommal Babics József kegyeletteljes beszédben emlékezett meg elhunyt királyunkról.

— **Koronázási emlékjelvények.** A magyar nemzet örömnappja, a koronázás alkalmából művészi kivitelű, finom porcelánzórnából készült koronázási jelvényt boesát ki a Hadsegélyező Hivatal a nagy nap emlékére és egyúttal az elesett hősök özvegyei és árvái alapjának szolgálatában. A jelvény öfelseje monogramma mellett a koronázás gondolatait szimbolizálja. Egy darab ára 1 korona. Kapható a Hadsegélyező Hivatalnál, Budapest, V., Akadémia-utca 17. és nagyobb kereskedő cégeknél a vidéken is.

— **Megbüntetett árdrágító.** A nagybecskereki rendőrkapitányság Radovanesev Lyuka nagybecskereki lakost, amiért sertéseket a maximális áron felül akart eladni, árdrágításért tíz napi elzárásra és kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Beleesett a késbe.** Fischer Miklós náköfalvai gazdálkodó két éves Miklós nevű fiaeskája a széken állva az asztalra könyökölt. Az asztal felbillent s a fiókja kiesett, a kis fineska pedig utána bukott, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a fiókkal együtt a földre esett késsre bukott, amely a nyakába furódott. Mire a balesetet észrevették, a kis gyermek elvérzett. A vizsgálatot megindították.

— **Karácsony a harctéren.** A harctéri katonák karácsonyi megajándékozására indult mozgalom, a Hadsegélyező Hivatal és a Vöröskereszt együttes akciója a leg-szebb eredményeket igéri. Pénzintézetek, vármegyei és községi hatóságok, egyházak, iskolák, a vidéki Vöröskereszt fiókok nemes vetélkedéssel küldik adományaikat és remélhető, hogy példájukat egyre többen követik. A katonák karácsonyi aján-dékainak csomagolása is megkezdődött és nagy apparátussal folyik. Adományok a karácsonyi szeretetadományok 8880. sz. csekkszámújára küldendőek az együttes vezetőséghez, Hadsegélyező Hivatal, V., Akadémia-utca 17. sz.

— **Mindent a hadseregnek!** A m. honvédelmi miniszterium Hadsegélyező Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető harisnyát, vagy esetleg gyapju és vászonrongyokat minél nagyobb mennyiségben küldjön be Átvételi Különítményéhez (IV. Váci-utca 38. sz.) a harctéren való felhasználás végett. A „Szeretetadomány” jelzésű csomagok ingyen szállíthatnak.

— **Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!** Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviselőház.

— **Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontál-megyei Közművelődési Egyesület készséggel továbbítja.**

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt es kütszéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és ayudijegylete“ nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltnének.

A futó oláhok nyomán.

— A Tömös-völgyén végig, a rommá lőtt Predeálon át, az azugai országotig. —

Predeál, dec. 10.

A regényes Tömös völgyén haladunk végig az országhatár felé. Előttünk méltóságteljes komolysággal terpeszkednek a ködben az erdélyi havasok. Megvívhatatlan sziklavárai a homi földnek. Körülöttük a tegnapi történelmi emlékei rajzanak.

Uton-utfélen hevenyében elföldelt hősök sírjai. Rajtuk bajtársi szeretet állította fakesztek. Magyar, német, osztrák, román katonák nyugosznak alattuk. Olykor távoli dübörgés visszhangja csapódik a sziklafalakhoz. Az Isten tudja, hogyan találta meg az utat az égbenyuló bércek szövevényes sikátorain át ide, a hegyaljai fenyves rejtekbe. A mi útegeink puhítják valahol messze, román földön az ellenség állásait. Mellettem az országoton, északnak és délnek az őserő robot végig. A háboru óriás vasszörnyetegének ijesztő perspektívájába botlik, bármerre tekint a szem.

A 298-as számú órháznál még látszanak az utolsó vonatok számai. A román háboru előtti augusztus 27-iki éjszaka beszédese emlékei. Az órházak ablakainak faredőnyei mindenütt leeresztve. Gazdáik még nem tértek vissza. A jussukat már nem bitorolja idegen, de itt még a háboru az ur.

A Marienhof népszerű, szürke épülete előtt haladunk el. A brassói kirándulók kedves nyári fészke sértetlen. Epen áll a francia apácák zárdája: a Saere cour de notre Dame is. Csak a száz méter hosszú japán méhesei égtek le.

A tömösi szoros derekán, a szabadságharc emlékére épített honvédelemkőről vandál kezek leszaggatták és darabokra zúzták az emléksorokkal ékes márvány-táblát.

Valamivel odébb, tüzvész tette egyenlővé a föld színével a Kleverkaus-féle posztógyár hatalmas telepét.

A Predeáltól alig néhány kilométernyire fekvő felsőtömösi vasuti állomás épületének egyik mellékhelyiségéből csak üszkös falak merednek az égnek.

Közvetlen az állomás után egyre sürűbben bukkannak elő a fenyőfák tövében a fakesztek.

Az egyik alatt magyar fiu nyugszik: Ujságh Miklós. Egy tisztí sir fakeszttjét már márvánnyal cserélte ki a szülői szeretet. Az ut másik oldalán is fakesztek tanuskodnak a véres harcokról, amelyek itt nemrég dultak. Az egyikre magyarul ez van írva: „Itt nyugszik 8 román katoná.”

A völgyön végig folyó patakocskára medre csaknem egészen száraz. Azugai üres pezsgős üvegek hevernek benne. Az országoton lépten-nyomon kilótt francia gyártmányú hüvelyek. Valamennyin az ismert felírás: Deside! (Nyisd ki!)

Ezer és ezer moszatos papírok. Beletaposva a puha földbe.

Néha éles füttyszó riasztja fel a háboru emlékeit felújító képzeletet. Vonat robot el mellettem, amelynek mozdonyvezetője engedelmeskedik a gondos német előrelátásnak. Pfeifen! — hirdeti a legkisebb utahajlásnál egy-egy feketebetűs, a távirószlopokra erősített tábla.

A földmívelésügyi miniszterium által épített felsőtömösi kápolna berendezése

össze van rombolva. Az oltár szétdulva, a szentek képei a földön szétaposva. A menekülők kétségbeesett bosszújának emléke

Egy utszéli ház falán, amely apácák otthonául szolgált s amelyben most magyar-osztrák tábortábor kórház van berendezve, ez az otromba betükkel odapingált oláh felírás dacol a mulandósággal:

„Eljen Nagy-Románia és a havasi katonák.“

Erre havasi oláhok jártak.

A tömösi alagút már rendben van. A román eselfogás ejtette rombolást szemfüles katonáink idejében észrevették és kijavították. A dolog töténete a következő: Mikor a románok Brassóból a Tömös völgyén végig Predeál—Azuga felé menekültek, a Predeál előtti utolsó alagútban kiemelték egy több méter hosszú darabot a vasuti sínpárból és azt a sínekhez teljesen hasonló színűre festett korhadtt fadarabbal pótolták. Ha e csel fogást előlhaladó utásaink idejében észre nem veszik, az első erre futó vonatokat feltétlenül katasztrófa éri.

A völgyből a Predeálra vezető szeptentín utat, a sok rejtett vesztényt, az egész giz-gazzal benőtt meredélyt a tábortábori élet ezernyi nyoma tarkítja. Üvegek, felbontott konzervdobozok, rongyos, elnyűtt bakancsok, női cipők (ki tudná megmondani, hogyan kerültek oda?), elhamvadtt tüzek, sátorvársznak, ágyak, mosdótálak, grammofonok, a földbe furódott gránát-hüvelyek, véryomok . . . közben egy-egy fakesztt, primitív dűledező sárbataposott . . .

Felkapaszkodunk Predeálra. A pusztulás sivar képe tárul elénk. Ugy a magyar, mint a román negyedben minden második ház romokban hever. Mintha egy rettenetes tüzvész nyomta volna rá bélyegét a nemrég még virágzó községre. Valóságos vas-zápor hullott itt alá.

A vasuti állomás két hatalmas szárnyépülete teljesen össze van zúzva. Ezer ágyugolyó szaggatta széjjel a falait és tetőzetét. Szinte groteszkül dacol az összeomlással a két oldalépület közötti homlok-rész. A magyar határrendőrség hivatali helyiségeiből ugyszólván semmi sem maradt meg. Rom, téglatörmelék és vakolat hever a szobák helyén. A esendőrségi laktanyát tömördek ágyulövés érte. A hatalmas épület valósággal a földdel egyenlő. A laktanya mögötti impozáns villaépületnek az egyik fele látszik. A másik, Brassónak néző részét beretvaéllal sodorta el egy gránátlövés.

A magyar kolónia vendéglőjének magyar részén levő épülete óriási halom kő-és fatörmelék. A magyar posta épületének nem maradt egyetlen fala sem állva.

A román miniszterelnök villáját — esodálatosképpen — megkimélte a pusztulás. Talán azért, hogy örökös mesterkedéseinek újabb, ezuttal primitíven naiv jelét a történelem megörökíthesse.

Az egyik szobában ugyanis, Predeál elfoglalása után, megtalálták Bratiann sajátkezü levelét, amelyben utasítja a predeáli román esendőrség vezetőjét, hogy egy notórius csempésznek szabad járáskelést engedjen a határon, mert az illető „nagyon megbízható“ ember.

Az állomáson levő magyar feliratokat a románok leragasztották, azonban azóta gondos kezek eltüntették a román uralom idejének ezen nyomaait. Érdemes a feljegyzésre, hogy bár Predeál már hetek óta a birtokunkban van, a különböző román nyelvű feliratokhoz ma sem nyult hozzá senki.

A románok Predeálról történt fejevesztett menekülésének érdekes bizonyítéka gyanánt jegyzem ide, hogy a községre bevonuló csapataink megtalálták a jegypénztár egész jegykészletét. A menekülő vasutasoknak nem maradt idejük, hogy azt magukkal vigyék. Vagy talán az elszámolást akarták ezáltal megkönnyíteni maguknak?

A pusztulás képe tárul a szem elé az állomás épületéből a román Predeál falun át Azuga felé vezető végehosszanélküli viskó-sorok közt is. Tulhaladunk az ugynevezett Monasterián.

Az uton a nyers erő markáns, eleven szimbólumai döngenek végig . . . Egy

ezüst fényű rakéta sísteregve száll fel a sötétedő levegőégbe. Az ágyuk dörögnek. Tompa dübörgéssel indul el a gránát a távolból és sziszegő visitással csap bele valahol a sziklafalba . . . Egy pillanattal később megy a válasz rá. Megreszket belé a föld. Az utunk nem vezet tovább. Vissza fordultunk. Harmincöt kilométeres uton végig apró tábortábori tüzek világítanak az éjszakában. Magyar és német dalok szilaj hangjait kapja szárnyára az őszi szél . . .

Győri Imre.

Nagybecskereki izr. hitközség előjárósága.

473—1916. szám.

Közgyűlés.

Az izraelita hitközség képviselőtestülete vasárnap, 1917. évi január hó 7-én délután 11 órakor a hitközség tanácstermében

rendes közgyűlést

fog tartani, melyre a t. c. tag urak tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Tárgyalása az előjáróság által előirányzott 1917. évi hitközségi költségvetésnek.
 2. Az adókieveto- és igazoló-bizottságok megválasztása.
 3. Templomgondnok megválasztása.
 4. Netáni indítványok tárgyalása.
- Nagybecskereken, az 1916. évi december hó 17-én tartott ülésből.

Az izr. hitközség előjárósága:

Löffler Jónás
titkár.

Dr. Pollák Győző
elnök.

Jegyzet: Az 1917. évi költségvetési előirányzat a titkári hivatalban mindenki által szabadon megtekinthető.

Indítványok 3 nappal a közgyűlés előtt a titkári hivatalban beadandók. (Álpsz. 31. §.)

Diósadi Bodó János honvédszázados aktuális háborus művei:

A nemzetközi jogok a háboruban.

- I. Szárazföldi háboru. 2.— K.
- II. Tengeri háboru 2.— K.
- A kémkedés békében és háboruban 1.— K.
- A franktirőr harc 1.— K.
- Montenegróiak a balkáni háboruban 1.80 K
- A világháboru és a hadijog 3.— K.

Megrendelhetők:

Minden nagyobb hazai könyvkereskedésben. Főbizományos: Toldi Lajos könyvkereskedő, Budapest, II., Fő-utca 2. szám.

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, Őtszobás urllakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. — Kőzelebbit a kiadóhivatalban. —

1267—x.15

Vadász urak figyelmébe!

Nyulat bármily mennyiségben bármikor napi áron vásárol

a cs. és kir. Garnisonsmenage intézősége

Aradaczi utca 1. szám., Kurländer-villa.

HELYBELI BÉSZERZÉSI FORRÁSOK.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fkg.-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Ált.) Árpád-u. 81.
Steinitzer Géza (Asa. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusan, Hunyadi-utca.
Martinov Szvetozár Szerb egyház palota.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttman Jakabné és fiai, Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Mesznik R. özvegye, Hunyadi-utca.
Schwab Albert Hunyadi-utca.

Fényképés:

Kremser István, Gizella-part.
Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis E., Erzsébet-hidon tul, Ambrózy szappangyár épületében.

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melenczei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműaru-, rövidárnyűzet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almágy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállodával szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társa.

Lakatosműhely:

Engel Adám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézimunkauzet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska, Gizella-part. Kurländer-udvar.

Női kalap divatterem és kalapvasalás:

Andresz A. Főtér, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-utca.

Sírkórártár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirtlich Alajos, Aradáci-utca.

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és Fia.

Tüzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatáruház:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király söresarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-söresarnok.
Tóth és Norizsán, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.